

Mark- och Miljödomstolen

Malin Almqvist, malin.almqvist2@domstol.se

Remissyttrande över förslag till förordning om netto-nollindustrin – Net Zero Industry Act (dnr KN2023/02708)

Östersunds tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har ombetts att lämna synpunkter på rubricerat förslag till förordning. Domstolens synpunkter på förslaget avser endast de delar av förslaget som berör mark- och miljödomstolarnas verksamhet. Domstolen avstår från att yttra sig över förslaget i övrigt.

Den föreslagna förordningen syftar bland annat till att effektivisera tillståndprocessen för så kallade ”*net-zero technology manufacturing projects*”. För det ändamålet föreskrivs bland annat en ordning med en nationell myndighet som ska administrera och samordna samtliga de tillståndprocesser som kan krävas för en verksamhet samt skarpa tidsgränser och förtursregler för prövningarna.

Domstolen konstaterar inledningsvis att förslaget i väsentliga delar avviker från det svenska nationella rättssystemet och att det skulle krävas omfattande regel- och systemändringar för dess genomförande. Förslaget innebär en struktur som är helt skild från det nuvarande svenska rättssystemet för miljöprövningar. Tillståndprocessen, som den definieras i förslaget och som enligt huvudregeln i förslaget ska handläggas av endast en nationell myndighet, omfattar samtliga nödvändiga tillstånd för att planera, bygga och bedriva en netto-nollverksamhet. Det kan alltså vara fråga om bygglov, nätkoncession, kemikalietillstånd etc. Det föreslagna regelverket omfattar därmed verksamheter som i svensk lagstiftning tillståndsprövas i olika processer, av olika myndigheter, med olika instansordningar och med tillämpning av skilda regelverk. Som domstolen uppfattar det innebär förslaget dessutom att en parallell struktur för prövning av dessa typer av projekt måste byggas upp samt att andra avvägningar och bedömningar ska göras avseende dessa verksamheter än vid andra tillståndsprövningar. Avgörande för vilken typ av prövning ett projekt får blir dess syfte, vilket domstolen anser vara olämplig.

Det är i förordningsförslaget oklart vilken behörighet den nationella myndigheten ska ha; om den ska vara en tillståndsgivande myndighet eller främst ha en samordnande roll för behöriga prövningsmyndigheter. Det framgår dock av förslaget att myndigheten ska kunna delegera specifika projekt under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda. Utifrån förordningstexten framstår det som att en sådan delegation ska ske från fall till fall. Från svensk synpunkt skulle det innebära ytterligare ett beslut i tillståndprocessen som skulle kunna leda till ökad handläggningstid snarare än kortare. Vidare ska ett särskilt beslut fattas avseende om ansökan alls rör en sådan verksamhet som omfattas av förordningen vilket också, tväremot syftet, riskerar att leda till längre handläggningstider. Enligt domstolens mening innebär förslaget att tillståndprocessen, i strid med tanken om att strömlinjeforma proceduren, blir administrativt tungrodd. Det kan vidare

tilläggas att ett skäl till att tillståndsprocesser vid domstolen idag drar ut på tiden är att ansökningarna är bristfälliga vilket leder till att omfattande kompletteringar måste begäras. Ytterligare en anledning till att handläggningen ibland drar ut på tiden är att ansökan ska vägas mot starka såväl enskilda som allmänna motstående intressen. Domstolen vill understryka vikten av att ett snabbspår, enligt förslaget, inte får innebära att motstående intressens rätt till en rättssäker prövning åsidosätts.

Slutligen föreslås att snäva tidsramar ska införas för tillståndsprocessen. Den frågan har tidigare analyserats inom ramen för det svenska nationella lagstiftningsarbetet. Så sent som under förra året konstaterade Miljöprövningsutredningen att lagstadgade handläggningsfrister inte bör införas. Mark- och miljödomstolen ansluter sig till de skäl emot sådana frister som utredningen redogör för (SOU 2022:33, s. 356 ff och s 93 ff). Utöver vad som framgår i angiven utredning riskerar skarpa tidsfrister och andra förtursregler att leda till längre handläggningstider för övriga mål av stort allmänintresse, som t.ex. infrastruktur för vatten och avlopp, kollektivtrafik och bostadsbyggande, som inte omfattas av nettollindustrin.

Sammanfattningsvis är det domstolens uppfattning att förslaget helt saknar en konsekvensanalys för svenska förhållanden och relationen till svensk lagstiftning. De konsekvenser för mark- och miljödomstolarna och svensk lagstiftning som förslaget innebär är långtgående och måste utredas närmare.

Detta yttrande har lämnats av rådmannen Malin Almqvist och tekniska rådet Ragnar Asklund.